

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE, INNOVATIONS AND
EDUCATION: PROBLEMS
AND PROSPECTS**

**PROCEEDINGS OF IX INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
APRIL 6-8, 2022**

**TOKYO
2022**

SCIENCE, INNOVATIONS AND EDUCATION: PROBLEMS AND PROSPECTS

Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference

Tokyo, Japan

6-8 April 2022

Tokyo, Japan

2022

UDC 001.1

The 9th International scientific and practical conference “Science, innovations and education: problems and prospects” (April 6-8, 2022) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2022. 580 p.

ISBN 978-4-9783419-3-8

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine Science, innovations and education: problems and prospects. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Tokyo, Japan. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ix-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-science-innovations-and-education-problems-and-prospects-6-8-aprelya-2022-goda-tokio-yaponiya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: tokyo@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 CPN Publishing Group ®

©2022 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Aqzhan M., Isina Zh. M., Beknazarova Z. B.* 11
BIOLOGICAL EFFECTIVENESS OF VARIOUS FUNGICIDE SCHEMES AGAINST SCAB ON AN APPLE TREE
2. *Коваленко О. А., Баглюк У. П.* 22
ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ПРОДУКТІВ РОЗКЛАДАННЯ БІОПОЛІЕТИЛЕНУ НА ПРОРОСТАННЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН
3. *Макарчук М. О., Чорноконь Н. О.* 27
ВИВЧЕННЯ МІСЦЕВИХ СОРТІВ ГОРОХУ (PISUM SATIVUM L.) ТА ПОШУК НОВИХ ФОРМ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ

BIOLOGICAL SCIENCES

4. *Алекперов Рамиз Алекпер оглы, Алиева Дилруба Бурхан кызы* 31
БИОМОРФОЛОГИЯ, ФЕНОЛОГИЯ И ПРИМЕНЕНИЕ В ОЗЕЛЕНЕНИИ ВИДА RUBUS LACINATUS (WESTON) WILLD. В УСЛОВИЯХ АПШЕРОНА
5. *Корінчак Л. М.* 37
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ
6. *Курка С. С.* 44
ВИДОВЕ ТА ФОРМОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ РОДУ TAXUS L., SORHORA JAPONICA L. ТА ЇХ ГОСПОДАРСЬКЕ ВИКОРИСТАННЯ

MEDICAL SCIENCES

7. *Cara O. N.* 52
CONTROL, SURVEILLANCE AND PREVENTION OF NOSOCOMIAL INFECTIONS IN CANCER PATIENTS
8. *Protsak T., Chopovtsi I.* 58
LITERATURE DATA ON THE FEATURES OF THE PROXIMAL HUMERUS FRACTURE
9. *Василів М.-А. Л., Масна З. З.* 64
ВАРІАБЕЛЬНІСТЬ БУДОВИ ЛОБНИХ ПАЗУХ У ОСІБ ЗРІЛОГО ВІКУ
10. *Гошовська А. В., Кордубан К. В.* 68
ПОРУШЕНЕ ДОЗРІВАННЯ ХОРІАЛЬНОГО ДЕРЕВА У ЖІНОК НА ФОНІ ЗАПАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ЖІНОЧИХ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ
11. *Колесник В. П., Тризна І. М.* 71
ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ НА ТЕМУ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ТРОФІЧНИХ ВИРАЗОК ПРИ ДІАБЕТИЧНІЙ АНГІОПАТІЇ

12. *Кравець О. В., Станін Д. М., Єхалов В. В.* 74
СТРЕС-АДАПТАЦІЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА УМОВ
ВОЄННОГО ЧАСУ
13. *Малик Н. В., Циганок О. С., Волошина Н. І.* 81
ВПЛИВ ФЕРОПТОЗУ НА ЗАХВОРЮВАННЯ НИРОК
14. *Обадех Бассам Абдель-Рахман Аль-Каралех* 83
ОСОБЛИВОСТІ КОМПОНЕНТІВ СОМАТОТИПУ ТА
ПОКАЗНИКІВ КОМПОНЕНТНОГО СКЛАДУ МАСИ ТІЛА У
ЧОЛОВІКІВ ЗАГАЛЬНОЇ ГРУПИ ХВОРИХ НА ПСОРІАЗ
ЛЕГКОГО ТА ТЯЖКОГО ПЕРЕБІГУ
15. *Харченко О. В., Харченко Н. В.* 87
КОРЕЛЯТИВНИЙ АНАЛІЗ ІНТЕРКУРЕНТНОГО ЗВ'ЯЗКУ
ХРОНІЧНИХ ХВОРОБ ШЛУНКА ТА ПОРОЖНИНИ РОТА
16. *Якимович Д. В., Масна З. З.* 96
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУДОВИ ПРИШИЙКОВОЇ
ДІЛЯНКИ ПОСТІЙНИХ ВЕЛИКИХ КУТНІХ ЗУБІВ ВЕРХНЬОЇ
ТА НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕП

PHARMACEUTICAL SCIENCES

17. *Sakhanda I., Savchuk A.* 101
USE OF VITAMINS TO STIMULATE HAIR GROWTH
18. *Антоненко П. Б., Романченко А. І., Антоненко К. О.* 105
ОБГРУНТУВАННЯ ПОШУКУ НОВИХ БІОЛОГІЧНИХ СПОЛУК
СЕРЕД ПОХІДНИХ ТАУРИНУ
19. *Коритнюк Р. С., Давтян Л. Л., Дроздова А. О., Наумова М. І.,
Оліфірова Т. Ф., Коритнюк О. Я., Роздорожнюк О. Я.* 109
ВПЛИВ ПОЛІМОРФІЗМУ І АМОРФНОСТІ АКТИВНИХ
ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ІНГРЕДІЄНТІВ НА ЇХ БІОДОСТУПНІСТЬ
20. *Уарди Абделилах, Еремина А., Еремина З., Упыр Т., Перехода Л.* 116
ВИРТУАЛЬНИЙ СКРИНІНГ КАНЦЕРОГЕННОСТІ І
БИОЛОГІЧЕСКОЇ АКТИВНОСТІ ПРОИЗВОДНЫХ 3-АЛЛИЛ-
4-(R-ФЕНИЛ)-N-[4-(6,7,8,9-ТЕТРАГИДРО-5Н-
[1,2,4]ТРИАЗОЛО[4,3-а]АЗЕПИН-3-ИЛ)ФЕНИЛ]ТІАЗОЛ-2-
ИМИНА

TECHNICAL SCIENCES

21. *Gurypenko S. O.* 123
THE WAY OF AUTONOMOUS UNMANNED UNDERWATER
VEHICLE AUTOPILOT DIGITAL CONTROL SYNTHESIS
22. *Бельмас І. В., Колосов Д. Л., Таницура Г. І., Білоус О. І.* 130
НАПРУЖЕНИЙ СТАН ПЛОСКОГО КАНАТУ ШАХТНОЇ
ПІДЙОМНОЇ МАШИНИ
23. *Василенчук М. З.* 140
РОЗПІЗНАВАННЯ ЗАХИСНОГО СПОРЯДЖЕННЯ НА
ПРАЦІВНИКАХ З ВИКОРИСТАННЯМ АЛГОРИТМУ

	ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ YOLOV3 І ПЛАТФОРМИ RASPBERRY PI	
24.	<i>Косогов О. М.</i> МОДЕЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИ АНАЛІЗІ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	143
25.	<i>Мальцев А. С.</i> ПОБУДОВА КРИВОЛІНІЙНИХ ТРАЄКТОРІЙ МАНЕВРУВАННЯ МЕТОДОМ ВІДРІЗКІВ	152
26.	<i>Удодов С. О.</i> РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ПРИГОТУВАННЯ ЦУКРОВОГО СИРОПУ У ВИРОБНИЦТВІ ЧАЙНОГО ГРИБУ	163
27.	<i>Шановалов О. В.</i> ВПЛИВ ЧАСТОТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА НАДІЙНІСТЬ СИСТЕМИ РЕЗЕРВНОГО ЕЛЕКТРОЖИВЛЕННЯ СИСТЕМ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ	166
	PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES	
28.	<i>Калайда О. Ф.</i> ІНТЕГРУВАННЯ ЛІНІЙНИХ ВЕКТОРНИХ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНИХ РІВНЯНЬ ВИЩОГО ПОРЯДКУ ЗІ СКАЛЯРНИМИ МНОЖНИКАМИ	172
29.	<i>Калайда О. Ф.</i> ПРО УМОВУ ТРАНСВЕРСАЛЬНОСТІ ПРОСТІШОЇ ВАРІАЦІЙНОЇ ЗАДАЧІ З НЕПОВНИМ ІНТЕГРАНТОМ	175
	GEOLOGICAL AND MINERALOGICAL SCIENCES	
30.	<i>Yakymchuk M. A., Korchagin I. M.</i> RESULTS OF A RECONNAISSANCE SURVEY OF THE AREAS OF UNDERWATER VOLCANO FUKUTOKU-OKANOVA AND A PROJECT WELL LOCATION ON THE JAPAN OFFSHORE	177
	ARCHITECTURE	
31.	<i>Vasylenko O., Moskalenko K., Stashenko M., Tanirverdiev A., Marceniuk O.</i> LIGHT COMFORTABLE CONDITIONS AND LIGHT DISCOMFORT	190
32.	<i>Гречановська М., Олійник Т. П.</i> ВПЛИВ РОЗВИТКУ ПРИБЕРЕЖНОЇ ЗОНИ М. ОДЕСИ НА ЕКОЛОГІЧНУ СИТУАЦІЮ	200
	ASTRONOMY	
33.	<i>Vidmachenko A. P., Steklov A. F.</i> SULFUR ON JUPITER'S MOONS OF IO AND EUROPA	208

PEDAGOGICAL SCIENCES

34.	<i>Chovganyuk O., Vasylechko M., Haman I., Kocherzhat O., Luchko O.</i>	219
	THE FORMATION OF MEDICAL STUDENTS OF RESEARCH WORKS SKILLS	
35.	<i>Harapko V., Popovych N.</i>	222
	USE OF PAPER-BASED AND COMPUTER-MOBILE BASED (QR-CODES) TASKS IN LEARNING ENGLISH GRAMMAR	
36.	<i>Klymchuk I.</i>	226
	ORGANIZATIONAL AND MANAGEMENT ASPECT OF DESIGN OF EDUCATIONAL AND DEVELOPMENT ENVIRONMENT OF THE INSTITUTION OF GENERAL SECONDARY EDUCATION IN UKRAINE	
37.	<i>Naluzhna T. V., Merhel T. V., Sarapuk O. R., Sarapuk I. V., Yusyorchuk U. V.</i>	231
	ORGANIZATION OF FUTURE SPECIALISTS PROFESSIONAL TRAINING IN THE MEDICAL FIELD ON THE BASIS OF INTERDISCIPLINARY INTEGRATION	
38.	<i>Борин Г. В.</i>	236
	ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО КЕРІВНИЦТВА ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТИВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ В ЗДО	
39.	<i>Ващенко Л., Новченкова К.</i>	240
	ПОГЛЯД УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА СВОБОДУ ВИБОРУ, ІНТЕРЕС ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЮ В ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
40.	<i>Волік О. В.</i>	247
	ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ	
41.	<i>Гарасим Ю. А., Криськів М. Й.</i>	250
	СПЕЦИФІКА ЗАСТОСУВАННЯ ВПРАВ НА РЕДАГУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИКИ	
42.	<i>Гірняк С. П., Стасів І. С.</i>	260
	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
43.	<i>Грущак М. В., Криськів М. Й.</i>	267
	РОБОТА НАД ПУБЛІЦИСТИЧНИМ СТИЛЕМ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У 8–9 КЛАСАХ	
44.	<i>Загородня А. А.</i>	278
	ІДЕЇ ДЛЯ ЯКІСНОЇ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ (2017)	
45.	<i>Коваленко К. В.</i>	286
	УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РЕСУРСУ CANVA В ПРИРОДНИЧІЙ ГАЛУЗІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	

46. *Рудак А. І., Криськів М. Й.* 293
МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ НЕПОВНИХ РЕЧЕНЬ НА УРОКАХ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
47. *Чикор А. А., Борисенко Н. М.* 302
ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОКОНТЕНТУ ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
48. *Шевченко С. М.* 312
АНАЛІЗ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИЙ
ЦЕНТР ДЛЯ ДІТЕЙ ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ (2017/20)

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

49. *Rezvykh Ie.* 318
CONTENT AND ESSENCE OF THE CONCEPT OF FORECASTING
PROFESSIONAL ACTIVITY IN HISTORICAL AND MODERN
DIMENSIONS
50. *Аскерова Н.* 326
СНОВИДЕННЯ В ГЕШТАЛЬТ-ТЕРАПІИ
51. *Баратинська А. В., Альшаєва К. М.* 337
ОСНОВНІ ТИПОЛОГІЇ КОХАННЯ В КОНТЕКСТІ
ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ
52. *Власенко О. О.* 343
ОСВІТНІ СКЛАДОВІ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-
МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ

ART

53. *Татарникова А. А., Ставратий А.* 348
САВОЙ-ОПЕРА «КОРАБЛЬ ЕЕ ВЕЛИЧЕСТВА “ПИНАФОР”» В.
ГИЛБЕРТА И А. САЛЛИВЕНА: «О НАЦИОНАЛЬНОЙ
ТРАДИЦИИ»
54. *Яковець І. О., Чугай Н. М., Луговський О. Ф.* 352
МЕТАФОРА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТВОРЕННЯ ОБРАЗУ В
ПРОМИСЛОВОМУ ДИЗАЙНІ

HISTORICAL SCIENCES

55. *Ахундова Лейла Ильгар кызы* 356
МЯСОМОЛОЧНАЯ ПИЩА БАКУ 19-20 ВЕКОВ (НА ОСНОВЕ
ЭТНОГРАФИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ)
56. *Пиргулиева Ганира Али кызы* 364
ПОПЫТКИ СРАВНИТЕЛЬНОГО АНАЛИЗА ЭПИГРАФИКИ НА
ПАМЯТНИКАХ АЗЕРБАЙДЖАНА V–XIII ВЕКОВ С
АРХИТЕКТУРНОЙ ЭПИГРАФИКОЙ УЗБЕКИСТАНА

CULTUROLOGY

57. *Мараховська К. Д.* 381
АНІМАЦІЯ ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНЦІЯ

PHILOLOGICAL SCIENCES

58. *Grytsiak L.* 385
INTEGRATION OF CROSS-CULTURAL COMMUNICATION INTO
THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES
59. *Вилка Л. Я.* 389
ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК
ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ
60. *Дмитрошкін Д. Е.* 395
КЛАСИФІКАЦІЯ СКЛАДНИХ СЛІВ “ПАЛІ” (НА МАТЕРІАЛІ
АМЕРИКАНСЬКОГО СПОРТИВНОГО ДИСКУРСУ)
61. *Козак С. В.* 406
ФРЕЙМ ВЗАЄМОДІЇ ПРИРОДИ І ЛЮДИНИ У
ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ
62. *Плющик О. В.* 411
РОМАН ЛЮБОВІ ГОЛОТИ «ЕПІЗОДИЧНА ПАМ’ЯТЬ»:
ХУДОЖНЯ РЕТРОСПЕКЦІЯ «ТИХОГО ПОКОЛІННЯ»

ECONOMIC SCIENCES

63. *Кемза Р., Ostapenko R.* 421
LIQUIDITY AND SOLVENCY INDICATORS AND METHODS OF
THEIR CALCULATION IN AGRICULTURAL ENTERPRISES
64. *Okulicz-Kozaryn W., Antu A., Zięba M., Tarasava K.* 425
KNOWLEDGE ECONOMY IN POLAND: STUDY OF SCIENTIFIC
POTENTIAL OF THE SPECIALTY "MANAGEMENT"
65. *Sobolev V. H.* 436
ADVANTAGES OF A REGIONAL DEVELOPMENT STRATEGY
OVER A COUNTRY DEVELOPMENT STRATEGY IN
CONDITIONS OF POWER DECENTRALIZATION
66. *Васильченко З. М., Пилипенко А. М.* 441
АНАЛІЗ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК ТА ПЛАТІЖНОЇ
ІНФРАСТРУКТУРИ
67. *Волохова Л. Ф., Міміна . Є.* 451
ВАЛЮТНИЙ РИЗИК БАНКУ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ НИМ
68. *Гузар Б. С., Гузар Д. Р.* 461
ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА
ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД УКРАЇНИ
69. *Даудова Г. В., Шевченко Д. Ю.* 472
УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ПЛАНУВАННЯ ОСОБИСТОЇ
ПРАЦІ МЕНЕДЖЕРА
70. *Локатарьова А. В.* 476
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО РИНКУ
71. *Мартин О. М., Живко З. Б., Михайлюк А. В.* 482
ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ: СУТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА СТРУКТУРА

72. **Мямлин В. В.** 488
О НЕОБХОДИМОСТИ ОТДЕЛЕНИЯ ОТ ЭКОНОМИКИ
БАЛЛАСТООБРАЗУЮЩИХ СОСТАВЛЯЮЩИХ,
ХРЕМАТИСТСКОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ, КОТОРЫЕ
МЕШАЮТ ЕЁ РАЗВИТИЮ
73. **Степаненко С. В.** 499
ПРАЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА
74. **Степанюк Д. В.** 503
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ CRM-СИСТЕМИ НА
ПІДПРИЄМСТВІ
75. **Тагиева Гюльнара Адиль кызы, Байрамова Зенфира Байрам кызы, Бабаева Самая Огтай кызы** 511
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОДДЕРЖКА РАЗВИТИЮ
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ПОСТКОНФЛИКТНЫХ
РЕГИОНАХ АЗЕРБАЙДЖАНА
76. **Тюріна Н. М., Макогонський М. В.** 515
УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ
СТРУКТУРИ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ

LEGAL SCIENCES

77. **Дмитричкова В. Є., Давидов П. Г.** 525
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКСТРАКОРПОРАЛЬНОГО
ЗАПЛІДНЕННЯ ТА СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА
78. **Зардов Р. Р., Грицай І. О.** 534
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ
ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК В УКРАЇНИ
79. **Каліневич О. С., Задаля Д. К.** 538
ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ
80. **Коваленко І. А.** 543
ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЕКОНОМІКУ
УКРАЇНИ
81. **Ониксимова В. Р., Давидов П. Г.** 547
ЛІКАРСЬКА ТАЄМНИЦЯ В УКРАЇНІ ТА США: ЗАГАЛЬНА
ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ЛІНІЇ
ПЕРЕТИНУ ТА РОЗБІЖНОСТІ
82. **Рогова О. Г.** 558
ПРАВОВИЙ МІФ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЛЕГІТИМАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ
ВЛАДИ
83. **Стрельцова О. І., Наливайко Л. Р.** 567
НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА
ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
84. **Терещенко С. С., Давидов П. Г.** 572
ПРАВА ПАЦІЄНТІВ ТА ГАРАНТІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОЇ
ДОПОМОГИ ТА КЛІНІКО-ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА ЇЇ ЯКОСТІ

ПРАЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Степаненко Сергій Віталійович,

к.е.н.

Державний біотехнологічний університет

м. Харків, Україна

Анотація: Розкрито місце праці в структурі ресурсного потенціалу суб'єктів агробізнесу. Показано взаємозв'язок між працею як фактором виробництва і макроекономічною категорією «людський капітал». Визначено особливості нагромадження людського капіталу в сільській місцевості, спричинені специфікою її інфраструктурного забезпечення, а також з огляду на закон зростання органічної будови капіталу.

Ключові слова: ресурсний потенціал, аграрне підприємство, праця, людський капітал, фактори виробництва, органічна будова капіталу.

Ресурсний потенціал підприємства будь-якого сектору економіки виступає основою здійснення функцій кожного елемента виробничої та комерційної діяльності. Механізми управління ресурсним потенціалом визначають спроможність суб'єкта господарювання набувати параметрів економічної сталості, здатності до розширеного відтворення, отримання прибутку, досягнення конкурентоспроможності тощо. В сучасних умовах спостерігається певний зсув у розумінні пріоритетності елементів структури факторів виробництва (як уособлення ресурсного потенціалу), що є наслідком зміни макросередовища ведення бізнесу.

Праця як фактор виробництва представляє собою доцільну діяльність людини, результатом якої є продукт, що задовольняє ту чи іншу потребу. Вона детермінується факторами фізіологічних особливостей людини, рівня кваліфікації, його ставлення до праці, старанності тощо. Похідною від

категорій робоча сила, трудові ресурси в сучасній економічній літературі стало поняття людського капіталу, під яким розуміється сукупність нематеріальних активів, які можна класифікувати як економічну цінність досвіду та навичок працівника. Це такі активи, як освіта, навчання, інтелект, навички, здоров'я та інші речі, які цінують роботодавці (лояльність, креативність, відповідальність) [1].

Визнається, що людський капітал вже став провідним фактором виробництва і займає близько 70% в структурі національного багатства розвинутих країн. Хоча ще в середині ХХ століття на нього припадало лише 48% національного багатства [2]. Зростання частки людського капіталу в структурі національного багатства є наслідком формування **економіки знань**. Людський капітал як макроекономічна категорія спричиняє незаперечний вплив на ресурсний потенціал підприємств, зокрема, аграрного профілю, що проявляється через показник продуктивності праці.

Для суб'єктів аграрного бізнесу актуалізується проблема меншої інтенсивності нагромадження людського капіталу в сільській місцевості, де переважно акумулюється сільськогосподарське виробництво. Нерівномірність зазначеного процесу в територіальному розрізі пояснюється тим, що у великих містах та селах люди проживають, навчаються та працюють у різних умовах, по-різному сприймають та генерують інформацію, мають неоднакові здібності, майстерність, креативність. Вважаємо, що останні три характеристики детермінуються особливостями функціонування системи освіти, зокрема відсутністю цільового розподілу випускників ВНЗ та низьким рівнем як матеріальної, так і нематеріальної мотивації до зайнятості висококваліфікованих спеціалістів у невеликих містах та в сільській місцевості [3].

Варто зауважити, що ефективність використання ресурсного потенціалу визначається не лише кількістю та якістю наявних ресурсів (факторів), а і їх співвідношенням, відповідністю їх величини та складу завданням, що вирішуються. В даному випадку спрацьовує класичний закон спадної віддачі,

який свідчить - внаслідок збільшення одного з факторів виробництва (праці, землі, капіталу) при сталих інших кількостях продукції спочатку збільшується вище пропорції, потім нижче пропорції і нарешті зменшується.

Фактично, можна стверджувати, що акцент переміщується в нарощування такої складової ресурсного потенціалу, як капітал в багатоманітності його існування. При цьому, актуалізується роль трудового потенціалу. Саме робоча сила приводить в дію всі інші елементи ресурсного потенціалу, створює систему ефективної взаємодії між ними, є джерелом нарощування інноваційної складової, що в сучасних умовах виступає необхідною умовою набуття стійких конкурентних переваг для аграрних підприємств.

Слід зауважити, що відповідно до закону зростання органічної будови капіталу К. Маркса, який стверджує тенденцію до збільшення відношення постійного капіталу (засобів виробництва) до змінного капіталу (робочої сили) як результату зміни технічного його складу, відбувається зростання продуктивності праці. У підсумку частка постійного капіталу збільшується, а змінного – скорочується. Трудомісткість виробництва аграрної продукції має тенденцію до скорочення, що призводить до посилення напруги на ринку праці для низькокваліфікованих працівників. При цьому, потреба у висококваліфікованих робітниках, здатних до обслуговування сучасної техніки і продукування збільшення інноваційного потенціалу підприємств аграрного сектору зростає і стикається з дефіцитом працівників з переліченими компетенціями. Це, в свою чергу, виводить проблему створення умов нарощування ресурсного потенціалу для сільськогосподарських підприємств на макрорівень. Актуалізується запит на розбудову ефективної системи аграрної освіти.

Підсумовуючи вище наведені міркування, зазначимо: праця як фактор виробництва має діалектичну природу: з одного боку, вона виступає окремим ресурсом, з іншого – визначає ефективність функціонування всієї сукупності елементів ресурсного потенціалу аграрного підприємства, а також є джерелом

нарощування такого елемента як інтелектуальний капітал, що значною мірою формує стійкі конкурентні переваги господарюючого суб'єкта.

Список літератури:

1. Human Capital. URL:
<https://www.investopedia.com/terms/h/humancapital.asp>
2. Важливість розвитку людського капіталу у сучасному світі. URL:
<https://uifuture.org/publications/vazhlyvist-rozvytku-lyudskogo-kapitalu-u-suchasnomu-sviti-yakoyu-maye-buty-strategiya-ukrayiny/>
3. Амосов О. Ю. Гавкалова Н. Л. Капіталізація як засіб модернізації суспільства. *Демографія та соціальна економіка*. – 2012. – № 1. – С. 43–50.